

Ağ Bağlantılı Sınıf Rehberliği Uygulamasının İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Kariyer Gelişim Düzeylerine Etkisi¹

The Effect of Network Connected Classroom Guidance Application on 8th Grade Primary School Students Career Development

Hüseyin Doğan*
Melikşah Üniversitesi

Özet

Bu araştırmanın amacı, ağ bağlantılı kariyer grup rehberliği uygulamasının, ilköğretim 8.sınıf öğrencilerinin kariyer gelişim düzeylerine etkisini belirlemektir. Araştırmada, öğrencilerin kariyer gelişim düzeyleri Çocuklar İçin Kariyer Gelişim Ölçeği ile ölçülmüştür. Araştırma Ahmet Kirazgiller İlköğretim Okulu'nda 8. sınıfta öğrenim gören 120 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Araştırmada öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın deney (12 kız 15 erkek) ve kontrol (15 kız 10 erkek) grupları seçkisiz yöntemle oluşturulmuştur. Bundan sonra, deney grubuna, kariyer gelişim düzeylerini beş oturumluk bir eğitim programı verilmiş, bu süreçte kontrol grubuna ise geleneksel grup rehberliği uygulaması yapıldıktan sonra, Çocuklar İçin Kariyer Gelişim Ölçeği her iki gruba tekrar uygulanmıştır. Yapılan bağımsız gruplar için t testi analizi sonucunda, kontrol grubunun ön-test ve son-test puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı, buna karşılık deney grubunun, 8 alt boyuttan: merak/araştırma, bilgi, ilgiler benlik kavramı, anahtar figürler ve planlılık düzeylerinde son testte anlamlı bir şekilde arttığı, denetim odağı ve zaman perspektifi düzeylerinden anlamlı bir azalmanın olmadığı belirlenmiştir. Tüm ölçekten alınan toplam puanlar dikkate alındığında ise, yine deney grubunun son-test puanlarının, ön-test puanlarından daha yüksek olduğu ve bu farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulaması, mesleki olgunluk, mesleki gelişim, bilgisayarlı mesleki rehberlik sistemleri, ilköğretim öğrencileri

Abstract

¹ Bu makale "4. International Computer And Instructional Technologies Symposium"da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

This study examined the effectiveness of application of networking classroom career guidance, on elementary school students' career development levels. In the study, career development levels were measured by the scale of Career Development Scale for Childhood (CDSC). This research conducted in on 120 students in the 8th grades. In this study, the control group with pretest, posttest experimental design was used. Students have taken part in experimental group (female:12, male:15) and control group (female:15; male:10). These students have been selected randomly among 120 students from students of 8th elementary school. Thereafter, networking classroom guidance application has been applied to experiment group in five sessions. Within the same times, traditional classroom career guidance was conducted without networking and computer aided. t test for independent groups analysis, between the control group pre-test and post-test scores did not differ significantly. However, in the experimental group, after application networking classroom guidance eight sub-dimensions: interest / research, knowledge, interest, self-concept, key figures and plan levels significantly was increased. In locus of control and time perspective levels has not increased significantly than students' of control group students. The total score was significantly increased after networking classroom guidance in experiment group.

Key words: Networked classroom guidance, career maturity, career development, computerized career guidance systems, and elementary school students

1.GİRİŞ

Bireyleri toplumun ve çağın gereksinimleri doğrultusunda yaşama hazırlamak eğitimin temel görevlerinden biridir. Eğitim sistemleri, bilgi çağına uygun, bilgi toplumunun gerektirdiği özellikleri taşıyan bireyler yetiştirmek zorundadır. Eğitim sisteminin bu görevi yerine getirirken bireyleri hem yeni teknolojilerden haberdar etmesi hem de bunlardan öğretme-öğrenme sürecinde yararlanması kaçınılmazdır. Son yıllarda teknolojideki hızlı gelişim eğitim sistemini doğrudan ve birçok yönden etkilemiştir. Bu teknolojik araçlar içerisinde en önemli gelişmişlerinden birisi de kuşkusuz bilgisayar ve internet teknolojileridir. Bilgisayar ve internet teknolojileri eğitim sisteminde çeşitli amaçlarla kullanılmaktadır. Ancak, bilgisayar ve internetin eğitim amacıyla kullanılması eğitim ortamlarında bazı değişiklikleri zorunlu kılmıştır. Örneğin, fiziksel ortamların yeniden düzenlenmesi, program içerikleri ve öğretim yöntemlerinin değiştirilmesi gerekmiştir. Bu değişim ise öğrenmenin niteliğini artırmış, öğrenci ve öğretmenin hedefe ulaşmak için harcadıkları zamanı azaltmış, öğrencinin eğitim sürecine aktif katılımını sağlamış ve niteliği düşürmeden eğitimin maliyetini düşürmüştür. Bilgisayar ve internet teknolojileri özellikle yurtdışında fen bilimleri yakın zamanda ise sosyal bilgiler konu alanlarında işbirlikçi öğrenme stratejisi çerçevesinde etkili şekilde kullanılmaktadır (Anderson ve Kanuka, 2003; Bransford, Goldman ve Pellegrino, 1991; Pozzi, 2009; O'Malley, Suthers, Reimann ve Dimitracopoulou, 2009; Persico, Pozzi ve Sarti, 2010). Son 5-10 yıldır Türkiye'de de bu teknolojilerden eğitim alanında hızlı bir şekilde yararlanılmaya başlandığı görülmektedir.

Bilgisayarlar ve internetin eğitim ortamında kullanılması rehberlik hizmetlerinin de bilgisayar ve internet yoluyla verilmesine olanak hazırlamıştır. Meslek rehberliğinde bilgisayarlardan yararlanma girişimi 1960'lı yıllarda başlamış olup başta ABD ve Kanada olmak üzere, teknolojiye ileri ülkelerde hazırlanan programlar günümüze kadar yapılan çalışmalarla bir hayli geliştirilmiş ve yeni bölümlerle zenginleştirilmiştir. Başlangıçta geliştirilen bilgisayar programları sadece meslekler ve okullar hakkında bilgi vermekte iken daha sonra kullanıcıya yetenekleri, ilgileri, meslek değerleri ve diğer kişilik özelliklerine ilişkin algılarını ifade edebilecekleri bir ölçek uygulanarak, ölçek verileri ile çok çeşitli eğitim ve meslek seçeneklerinin gerekleri karşılaştırılmasına ve kendisine uygun olabilecek seçenek listelerinin verilmesine başlanmıştır (Kuzgun, Bozgeyikli ve Timur, 2010) Bu eşleme programları bir süre sonra kişinin bilgisayarla etkileşime girmesine yani yanıtlarını değiştirmekle ne gibi seçeneklere ulaşabileceğini görmesine olanak veren ve bu yolla karar verme becerisi geliştiren sistemler haline getirilmiştir. Ancak özellikle Türkiye'de bilgisayar ve internet teknolojilerinden fen bilimleri ve sosyal bilgiler konu alanlarında hızlı ve etkili bir şekilde yararlanılırken, rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanında bu hizmetlerden birkaç çalışmanın(BILDEMER ve BILDEMER-O) dışında neredeyse hiç yararlanılmadığı görülmektedir.

İnternet ve bilgisayar teknolojileri araştırma davranışına güdelediği, merak uyandırdığı ve motivasyonu artırdığı için özellikle ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin eğitsel ve öğretimsel çıktılarının sayısını ve niteliği artırmada eşsiz araçlar olarak kullanılabilir. Kariyer danışmanlığı ve rehberliği açısından sözü edilen bu dönem ise kariyer gelişimini etkilemesi açısından eğitim kademeleri içinde önemli bir yere sahiptir. Bu dönem kariyer gelişimi için ilgilerin ve yeteneklerin dikkate alındığı ve kariyer seçeneklerinin billurlaştırılmaya başlandığı önemli bir zaman dilimidir. (Super, 1957; Gottfredson, 1981). Özellikle ülkemizin eğitimsel koşulları dikkate alındığında öğrencilerin kariyer gelişimleri için bir dönüm noktasıdır. Ergenlik döneminin ilk yılları, Super'in Araştırma Dönemi adını verdiği 14-24 yaş diliminin ilk yılları kişinin ilgilerini, yeteneklerini ve değerlerini tanıdığı ve kararlı bir öz kavramı geliştirdiği bir dönemdir. Bu yıllarda gençten, meslek alanları arasından bir veya bir kaçına yönelerek meslek tercihlerini billurlaştırması beklenmektedir. Ön ergenlik döneminde genç ilgilerinin yanı sıra yeteneklerini de dikkate alarak mesleklerin gerektirdiği nitelikleri ve sağladığı olanakları tanıyarak meslek seçme sorununa bilinçli bir tavırla yaklaşmaktadır (Super, 1990)

Okul rehberlik hizmetleri özellikle ilgilerin ve yeteneklerin ayrışmaya başladığı bu dönemde bulunan öğrencilerin mesleki gelişimsel görevleri kazanmalarını kolaylaştırarak onların başarılı bir şekilde çalışma yaşamına geçmelerine yardımcı olmalıdır. Bunun yanı sıra öğrencilerin bu geçişi sağlıklı bir şekilde yapabilmeleri öncelikle öğrencilerin kariyer gelişim görevlerini (ilgilerin belirginleşmesi, araştırma davranışını geliştirme, karar verme becerilerini kazanma vb.) başarılı bir şekilde elde etmiş olmalarına bağlıdır. Bu geçişi anlama ve kolaylaştırma çabaları ise en iyi ilköğretim yıllarında gerçekleşmektedir (Lent ve Hackett, 2002).

Bilgisayarlı Meslek Rehberliği Sistemlerinin (BMRS) kariyer gelişimi alanında çok etkili ve verimli sonuçlar ortaya koyduğu yapılan birçok araştırmada (Fukuyama, Probert, Neimeyer, Nevill ve Metzler, 1988; Garis ve Bowlsbey, 1992; Garis ve Niles, 1990; Gati, Saka ve Krausz, 2001; Gati, 1994; Gati ve Fassa, 1997; Glaize ve Myrick, 1984; Luzzo ve Pierce, 1996; Marin ve Splete, 1991; Oliver ve Spokane, 1988; Whiston, Sexton ve Lasoff, 1998) belirtilmiştir. Yapılan çalışmalarla bu sistemlerin bireylerin karar verme becerisini geliştirme, plan yapma, mesleki karar verme yetkinliğini artırma, mesleki araştırma davranışlarını geliştirme, kendi ilgi ve yeteneklerini gerçekçi bir gözle değerlendirebilme açısından yardımcı olacak düzeye erişmişlerdir (Kuzgun, 2006) Bilgisayarın başına oturan kullanıcı sistemle etkileşebilmekte, sisteme girdiği bilgileri değiştirdikçe kendisine uygun seçenek listesinin nasıl değiştiğini görebilmektedir. Örneğin danışan algıladığı yetenek ve ilgilerini değiştirdiğinde girmeyi düşündüğü mesleği veya daha uzun bir eğitime razı olduğu takdirde seçenek listesi de değişebilmekte, böylece meslek seçiminde uzlaşma gereğini görebilmektedir.

BMRS'nin yararlı olabilmesini etkileyen en önemli faktör kullanım şeklidir. Bu sistemleri tek başına kullanma ile danışman yardımı ile kullanma yöntemlerini, elde edilen yarar açısından karşılaştıran araştırmalar (Brown ve Krane, 2000; Garis ve Niles, 1990; Glaize ve Myrick, 1984; Johnston, Buescher ve Heppner, 1998; Kapes, Borman ve Fraizer 1989; Niles ve Harris-Bowlsbey, 2005; Taber ve Luzzo, 1999; Watts, 1993) BMRS'nin etkililiği ancak diğer kariyer müdahaleleri ve psikolojik danışma teknikleri ile birlikte kullanıldığı zaman ortaya çıkabileceğini göstermiştir.

Yurtdışında kariyer danışmanlığı ve rehberliği alanında geliştirilen kariyer müdahale sistemlerinin en etkilileri SEÇENEKLER (Computerized Heuristic Occupational Information: CHOICES), Rehberlik Bilgi Sistemi (Guidance Information System: GIS) İnteraktif Rehberlik Bilgi Sistemi (System of Interactive Guidance and Information: SIGI PLUS) ve KEŞİF (DISCOVER)'dir. Bu sistemlerin özellikle diğer grup rehberliği etkinlikleri (grup rehberliği etkinlikleri, model sunma, yorumlama ve geribildirim, iş dünyası ve meslekler hakkında güncel ve ayrıntılı bilgiler sunma vb.) içerisinde bütünleştirilerek daha kapsamlı ve etkili şekilde sunulduğunda amacına ulaşabilecekleri vurgulanmaktadır (Brown ve Krane, 2000)

Türkiye'de ise okullarda bilgisayarların çoğalması, eğitimin bilgisayar destekli olarak yürütülmesine çalışılması üzerine Bozgeyikli, Kuzgun ve Timur (2010) tarafından ortaöğretim düzeyi öğrencileri için BİLDEMER-O adında (BİLDEMER- Ortaöğretimin kısaltılmışı) bir kendini değerlendirme aracı geliştirilmiştir. Bu aracın birinci bölümü öğrencinin kendine uygun okul türlerini ve liselerde alanları görebilmesine yardımcı olacak biçimde düzenlenmiştir. İkinci bölüm meslek liselerine yönelen öğrencilere, kendilerine uygun bölüm seçeneklerini vermektedir.

Bu araştırmada ilköğretim 8. Sınıf öğrencilerinin kariyer gelişim düzeylerini artırmak amacıyla geliştirilen ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının içeriğini sınıf rehberliği etkinliklerinin ve BİLDEMER-O uygulamasının oluşturmaktadır. Geliştirilen mesleki sınıf rehberliği uygulaması hemen hemen her okulda bulunma zorunluluğu olan 20+1 bilgisayardan oluşan bilgisayarların internete ve birbirine bağlı olduğu maksimum etkileşime (öğrenci-öğrenci ve öğrenci-danışman) ve uygulama sürecini kontrol etmeye olanak tanıyan ağ bağlantılı sınıflar olarak da bilinen bilişim teknolojileri sınıfında gerçekleştirilmiştir. Ağ bağlantılı sınıflar öğretmene ya da grup liderine, ana bilgisayar ekranını, dilediği bütün kullanıcıların ekranında aynı anda görüntüleme, gerçek zamanlı olarak istenilen kullanıcının ekranını diğer kullanıcıların ekranına yansıtma, çalışılan konu üzerinde tüm sınıfın dikkatini anında toplayabilme, anında geribildirim sunabilme ve alabilme, maksimum kontrolü sağlayabilme, akran değerlendirmesine en iyi şekilde imkan tanıma vb. grup etkileşimini ve grup dinamiğini sağlayan imkanlar sunmaktadır. Bununla birlikte ağ bağlantılı sınıf uygulamalarının öğrencilerin yaratıcılığı, özyeterlilik ve özdenetim düzeylerini, işbirliğini ve üzerinde çalışılan konuya ilişkin motivasyonu artırdığı birçok araştırmacı tarafından ortaya konulmuştur (Artino ve Stephens, 2006, 2007; Catherine, Michael, Anthony ve Martin, 2006; Kauffman, 2004)

Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının ilköğretim 8. sınıf öğrencilerin meslek gelişim düzeyini artırma üzerindeki etkisi, incelenmeye değer bir konu olarak görülmüş ve bu araştırmanın konusunu oluşturmuştur.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim 8. sınıf öğrencilerine uygulanan ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının, öğrencilerin mesleki gelişim düzeyleri üzerinde etkili olup olmayacağını incelemektir. Araştırmanın genel amacına uygun olarak aşağıda belirtilen denenceler test edilmiştir:

1. Uygulanan ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının, ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin mesleki gelişim düzeylerini artırır.

1.1. Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasına katılan öğrencilerin, bilgi ön-test-son-test puanları arasındaki fark, kontrol grubundaki deneklerin fark puanlarından daha yüksektir.

1.2. Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasına katılan öğrencilerin, merak/araştırma ön-test-son-test puanları arasındaki fark, kontrol grubundaki deneklerin fark puanlarından daha yüksektir.

1.3. Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasına katılan öğrencilerin, ilgiler ön-test-son-test puanları arasındaki fark, kontrol grubundaki deneklerin fark puanlarından daha yüksektir.

1.4. Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasına katılan öğrencilerin, denetim odağı ön-test-son-test puanları arasındaki fark, kontrol grubundaki deneklerin fark puanlarından daha yüksektir.

1.5. Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasına katılan öğrencilerin, anahtar figürler ön-test-son-test puanları arasındaki fark, kontrol grubundaki deneklerin fark puanlarından daha yüksektir.

1.6. Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasına katılan öğrencilerin, zaman perspektifi ön-test-son-test puanları arasındaki fark, kontrol grubundaki deneklerin fark puanlarından daha yüksektir.

1.7. Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasına katılan öğrencilerin, planlama ön-test-son-test puanları arasındaki fark, kontrol grubundaki deneklerin fark puanlarından daha yüksektir.

1.8. Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasına katılan öğrencilerin, benlik kavramı ön-test-son-test puanları arasındaki fark, kontrol grubundaki deneklerin fark puanlarından daha yüksektir.

2.YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Deseni

Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının, ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin mesleki gelişim düzeylerine etkisinin incelendiği bu araştırma “kontrol gruplu ön-test ve son-test modele” dayalı deneysel bir çalışmadır. Bu araştırmanın bağımsız değişkeni ilköğretim 8. sınıf öğrencilerine verilecek olan ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasıdır. Bağımlı değişken ise, bu öğrencilerin mesleki gelişim düzeyleridir. Araştırmada deney grubu ile haftada 45’er dakikalık iki oturum olmak üzere 3 haftada toplam 6 oturum ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının rehberliği yapılmıştır. Kontrol grubunda ise aynı sürede okulun rehberlik programından seçilen ve bağımlı değişkenlerle ilişkisi olmayan konular işlenmiştir. Kontrol grubunda araştırmacı, tartışmayı başlatmak ve yönetmek düzeyinde aktif olmuştur.

2.2.Araştırmanın Denekleri

Araştırma 2009–2010 öğretim yılı ikinci semestrinde Kayseri Melikgazi İlçesi Ahmet Kirazgiller İlköğretim okulunda öğrenim görmekte olan 8. sınıf (13-14 yaşlar arasındaki) öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Bu okulun 8. sınıfında öğrenim gören 120 öğrenciye araştırmanın veri toplama aracı Çocuklar İçin Kariyer Gelişim Ölçeği ön-test olarak uygulanmıştır. Yapılan ön-test uygulamasından sonra deney ve kontrol grupları bu 120 öğrenci arasından seçkisiz yöntemle oluşturulmuştur.

Deney grubunu oluşturan öğrencilerle, kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin ÇKGÖ ön-test uygulamalarından aldıkları puanlar arasında önemli bir fark olup olmadığını saptamak amacıyla her iki grup öğrencilerinin ÇKGÖ ön-test puanları bağımsız t testi ile analiz edilmiştir. Bu analize ilişkin istatistiksel değerler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1- Deney ve Kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin ÇKGÖ ön-test Puanlarına göre, aritmetik ortalama, standart sapma ve t değerleri

Ölçek	Gruplar	n	\bar{X}	Ss	t	p
ÇKGÖ	Deney grubu	27	1.65	.39	-1.30	.008
	Kontrol grubu	25	1.68	.43		

Tablo 1’de görüldüğü gibi her iki grubun ÇKGÖ ön-test uygulamalarına ilişkin aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark göstermemektedir. Hesaplanan bu değerler deney ve kontrol gruplarına alınan öğrencilerin ÇKGÖ ön-test puanlarının birbirine benzediğini göstermektedir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Çocuklar İçin Kariyer Gelişimi Ölçeği (ÇKGÖ)

Öğrencilerin kariyer gelişim düzeylerini belirlemek için Schulthciss ve Stead (2004) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye uyarlaması Bacanlı, Özer ve Sürücü (2006) tarafından yapılan "Çocuklar için Kariyer Gelişimi Ölçeği (ÇKGÖ)" kullanılmıştır. ÇKGÖ'nün teorik temeli Super'in (1990) çocuklukta kariyer gelişimi modeline dayandırılmıştır. ÇKGÖ 52 maddeden oluşan 3'lü likert tipi bir ölçek olup, toplam 52 maddeden oluşmaktadır. Türkçe ÇKGÖ'nün yapı geçerliğini belirlemek için n = 2500 ilköğretim öğrencisinden (4., 5., 6., 7. ve 8. sınıflardaki) elde edilen verilere açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri uygulanmıştır. Her iki analiz sonuçları da ÇKGÖ'nün orijinali gibi sekiz alt faktörden oluştuğunu ortaya koymuştur. Bu sekiz faktörlü yapı hem ölçeğin dayandırıldığı teorik modelle (Süper, 1990) hem de orijinal ÇKGÖ'nün yapısı ile uyum göstermiştir.

ÇKGÖ'nün faktörleri; planlama: çocukların geleceği planlamalarının önemini içeren 11 maddeden, benlik kavramı: benlik bilgisinin farkındalığını değerlendiren 6 maddeden, bilgi: meslekler hakkındaki bilgileri kullanmayı ve önemini farkında olmayı içeren 6 maddeden, ilgiler: çocukların hoşlandıkları etkinliklerin farkında olmalarını içeren 6 maddeden, denetim odağı: çocukların yaşamlarında karşılaştıkları olaylara ilişkin içsel kontrollerini değerlendiren 7 maddeden, merak/araştırma: çocukların okulda ve oyunlarındaki merak veya araştırma

davranışlarını içeren 7 maddeden, anahtar figürler: çocukların rol modellerini yani kime benzemek istediklerini içeren 5 maddeden, zaman perspektifi: çocukların içinde buldukları anı geleceklere nasıl yansıttıklarını içeren 4 maddeden oluşmaktadır. ÇKGÖ'nün Türkçe formunun güvenilirliğini belirlemek için Cronbach'ın Alpha katsayısı ile ölçeğin tümü ve alt ölçeklere ilişkin iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Türkçe ÇKGÖ'nün tümü ve alt ölçekleri için Cronbach Alpha değerleri sırasıyla; ölçeğin tümü (a= .78), bilgi (a= .64), merak/araştırma (a= .60), ilgiler (a= .64), denetim odağı (a= .76), anahtar figürler (a= .49), zaman perspektifi (a= .65), planlama (a= .81) ve benlik kavramı (a= .73) bulunmuştur. Türkçe ÇKGÖ'nün geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına ilişkin bulgular bu ölçeğin doyurucu geçerlik ve güvenilirlik değerlerine sahip olduğunu göstermiştir.

2.4. Ağ Bağlantılı Sınıf Rehberliği Yönteminin Genel Nitelikleri ve Uygulanması

Bu araştırmada denenen “ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulaması” ile ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin mesleki gelişim düzeylerinin ölçümünde kullanılan ÇKGÖ'nün ölçebildiği, mesleki gelişim boyutlarına (merak/araştırma, bilgi, ilgiler benlik kavramı, anahtar figürler ve planlılık, denetim odağı ve zaman perspektifi) ilişkin mesleki tutum ve davranışların kazandırılması amaçlanmıştır. Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulanırken Netop School 5.0 programından yararlanılmıştır.

Netop School 5.0 programı:

- Öğretmenlerin, gerçek zamanlı olarak, istedikleri ekranı öğrencilere göstermelerini sağlamasında
- Öğrencileri izleme ve onlara destek olma yeteneklerini artırılmasında
- Uygulamaların ve web sitelerin kontrolünü gerçek zamanda yapmanıza izin vermesinde
- Öğretmene, her bir öğrencinin gelişimini daha iyi kavrama fırsatı vermesinde
- Ağ üzerinde test hazırlamayı ve bunu uygulamayı kolaylaştırmasında
- Ağ üzerinde yazılı veya sesli tartışma yapma imkânı sağlamasında
- Öğrencilere ihtiyatlı biçimde yardım isteyebilme şansı vermesinde
- Öğrencilere, anlatılan konuyla ilgili, uygulayarak tecrübe kazandırmasında
- Eğitim maddelerini, ağ üzerinde gösterebilme yeteneği sağlamasında
- Fiziksel olarak ortamda olmayan öğrencilerin eğitimi için, yeni imkânlar yaratmasında

etkili bir araçtır.

Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulaması genel olarak *üç aşamada* gerçekleştirilmiştir. *İlk aşamada* ilgi, yetenek ve kişilik özelliklerinin neler olduğu, mesleki gelişim görevlerinin neler olduğu, meslek gelişim sürecini etkileyen faktörlerin neler olduğu, ilköğretim sonrası eğitim seçenekleri, üst eğitim kurumları ve meslek alanları konusunda her öğrencinin 3'erli grup halinde internette (İŞKUR'un, ÖSYM ve MEB'in siteleri, kariyer siteleri) araştırma yapması sağlanmış ve topladıkları bilgileri sunum haline getirmeleri sağlanmıştır.

Öğrencilerin eksik bilgileri tamamlanarak sunumun danışman tarafından hazırlanan bilgi testi her öğrencinin ekranına yansıtılarak doğru-yanlış oyunu oynanmıştır. Son olarak öğrencilerin kendi ilgi ve yeteneklerinin neler olduğu, neleri yapıp neleri yapamadıkları konusunda grup etkinlikleri yapılmıştır.

Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının *ikinci aşamasında* Kuzgun, Bozgeyikli ve Timur (2010) tarafından ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin kendilerine uygun üst eğitim kurumlarına yönlendirilmesinde kullanılmak üzere geliştirilen BİLDEMER-O programının uygulamasına geçilmiştir. İlk olarak öğrencilerin ilköğretim sonrasında gitmeyi düşündükleri 5 eğitimsel seçeneği beğenirlik derecesine göre sıralamaları istenmiştir. Daha sonra BİLDEMER-O programının amacı, kullanımında dikkat edilmesi gereken hususlar hakkında BİLDEMER-O programının kullanımına ilişkin sunum gerçekleştirilmiştir. Daha sonra örnek bir uygulama yapılarak BİLDEMER-O programının nasıl kullanılacağı konusunda öğrencilere uygulamalı olarak bilgi verilmiştir. Ön uygulamadan sonra her öğrencinin kendi bilgisayarında BİLDEMER-O programını çalıştırmaları sağlanarak doldurmaları sağlanmıştır.

Bu aşamadan sonra öğrencilere BİLDEMER-O programından elde edilen sonuç listesi ile daha önceden hazırladıkları listenin karşılaştırılması istenmiştir. BİLDEMER-O programı tarafından çıkarılan listeye daha önceden kendisinin belirlediği listesi uyumlu olan bir öğrencinin programda hangi maddeye ne cevap verdiğini bütün öğrencilerin görmesi amacıyla örnek bir uygulama yapılarak, öğrencilerin eğitimsel seçeneklerle hangi yetenek ve ilgilerin ilişkili olduğu konusundaki farkındalıkları arttırılmıştır. Bu uygulama yapılırken her öğrencinin ekranına örnek öğrencinin sonuçları yansıtılmış ve bu sonuçlar üzerinde tartışma yapılmıştır.

Daha sonra benzer bir uygulama, BİLDEMER-O programı tarafından çıkarılan listeye, kendi hazırladığı listenin uyumsuz olduğu bir katılımcının sonuçları ele alınarak uyumsuzluğun nedenleri hakkında grup tartışması yapılmıştır. Grup tartışmasından sonra bu öğrencinin sahip olduğu yetenek, ilgi ve özelliklerine göre BİLDEMER-O programı soru formunu tekrar doldurması istenerek daha gerçeği bir liste oluşturulması sağlanmıştır. Daha sonra öğrencilerin BİLDEMER-O programı sonuç listelerinde çıkan meslek alanı ve eğitsel seçeneklerle ilgili olarak meslek ve eğitim kurumu inceleme yaşantısı geçirmeleri sağlanmıştır.

Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının son aşamasında öğrencilerin, girmeyi düşündükleri eğitimsel seçeneklerin hangi meslek alanları ve mesleklerle ilişkili olduğunu fark etmeleri amacıyla internetteki çeşitli kariyer sitelerine (www.iskur.org.tr; www.yenibiris.com vb.) üye olmaları sağlanmıştır. Online kariyer sitelerine üye olan katılımcıların iş ve çalışma dünyasında hangi mesleklerin ve çalışma alanlarının ortaya çıktığı, hangi meslek ve işlerin hangi tür eğitimsel seçenekleri, iş tecrübesini, mesleki becerileri gerektirdiği vb. özelliklerin neler olduğu konusunda farkındalıkları arttırılmaya çalışılmıştır. Bu yolla sahip oldukları yetenek ilgi ve kişilik özelliklerine uygun gelecek planı yapmalarına yardımcı olunmuştur.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmada denenen Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının, öğrencilerin mesleki gelişim düzey düzeyleri üzerinde etkili olup olmadığını ortaya koymak amacıyla iki grubun Ön-test son-test fark puanlarına ait ortalama puanları arasındaki farkın anlamlılığı ilişkisiz gruplar için t testi ile analiz edilmiştir. Ön-test son-test kontrol gruplu desende deneysel işlemin etkililiğini test etmek için hesaplama ve yorumlama bakımından elverişli olması nedeniyle bu yola başvurulmuştur. Ayrıca elde edilen t değeri etki büyüklük indekslerinden birisi olan Cohen (1992)'in “d” indeksi doğrultusunda yorumlanmıştır. Cohen (1988) d'nin yorumu için belli kesme noktaları belirlemiştir: Etki büyüklükleri $d = .02$ 'de “küçük”, $d = .05$ 'te “orta” ve $d = .08$ olduğunda ise “büyük” olarak gruplanmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın denencilerini test etmek amacıyla yapılan analizler sunulmuştur. Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasına katılan ve katılmayan öğrencilerin, ÇKGÖ (merak/araştırma, bilgi, ilgiler benlik kavramı, anahtar figürler ve planlılık, denetim odağı ve zaman perspektifi) son-test-önce-test puanları arasındaki farkı ortaya koymak amacıyla ilişkisiz gruplar için t testi yapılmıştır bu analize ilişkin bulgular sırasıyla Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2- Deney Grubunun ÇKGÖ Önce-Test-Son-Test Puanlarına İlişkin Aritmetik Ortalama, Standart Sapma t ve d Değerleri

ÇKGÖ	Önce-Test/Son-Test	N	\bar{X}	Ss	t	Cohen d	p
Bilgi	Önce-Test	27	1.70	.36	2.41	.81	0.00
	Son-Test	27	1.98	.33			
Merak/araştırma	Önce-Test	27	1.74	.29	2.43	.63	0.02
	Son-Test	27	1.94	.34			
İlgiler	Önce-Test	27	1.94	.34	2.38	.47	0.02
	Son-Test	27	1.52	.38			
Denetim odağı	Önce-Test	27	1.87	.36	0.93	.07	0.07
	Son-Test	27	1.90	.41			
Anahtar Figürler	Önce-Test	27	1.85	.37	2.33	.37	0.03
	Son-Test	27	2.0	.43			
Zaman perspektifi	Önce-Test	27	1.69	.36	.85	.13	0.06
	Son-Test	27	1.74	.38			
Planlama	Önce-Test	27	1.64	.30	1.05	.35	0.02

	Sontest	27	1.74	.34			
Benlik	Öntest	27	1.65	.35	2.28	.41	0.00
	Sontest	27	1.79	.33			
Toplam	Öntest	27	1.70	.17	2.30	.80	0.00
	Sontest	27	1.84	.18			

*p<.005

Tablo 2’de görüldüğü gibi, deney ve kontrol grubunun toplam puan ortalamaları arasında anlamlı ve yüksek düzeyde bir fark vardır ($t=2.30$, $p<.005$; $d=.80$). Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasına katılan öğrencilerin kariyer gelişim düzeylerinde işlem sonrası gözlenen artışın kontrol grubundakilerden daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuç, öğrencilerin kariyer gelişim düzeylerinde gözlenen değişmelerin manipüle edilen deneysel işleme (Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının) bağlanabileceğini göstermektedir. Bu durumda, araştırmada denenen ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının, geleneksel rehberlik uygulamalarına göre daha etkili olduğunu ve bu etkinin de yüksek olduğunu göstermektedir. Bu bulgu denence 1.’i desteklemektedir.

Spesifik olarak ÇKGÖ alt boyutlarından alınan puanlardaki değişime bakıldığında Tablo 2’de görüldüğü gibi, deney ve kontrol grubunun bilgi alt boyutundaki puan ortalamaları arasında anlamlı ve büyük düzeyde bir fark vardır ($t=2.41$, $p<.005$; $d=.81$). Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının rehberliği uygulamasına katılan öğrencilerin meslekler hakkındaki bilgileri kullanmayı ve öneminin farkında olmayı düzeylerinin, kontrol grubundaki öğrencilerinkinden daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgulara göre, ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının geleneksel rehberlik uygulamalarına göre daha etkili olduğunu göstermektedir. Bu bulgu araştırmadaki denence 1.1’i desteklemektedir.

Tablo 2’de görüldüğü gibi, deney ve kontrol grubunun merak/araştırma puan ortalamaları arasında anlamlı ve orta düzeyde bir fark vardır ($t=2.43$ $p<.005$; $d=.63$). Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasına katılan öğrencilerin okulda ve oyunlarındaki merak veya araştırma davranışı düzeylerinin, kontrol grubundaki öğrencilerinkinden daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Deney grubundaki öğrencilerin merak veya araştırma davranışları düzeylerinde gözlenen bu farklılıkların, ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulanmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu durumda, araştırmada denenen ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının, geleneksel rehberlik uygulamalarına göre daha etkili olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, araştırmadaki denence 1.2’yi desteklemektedir.

Öğrencilerin hoşlandıkları etkinliklerin farkında olmalarını içeren davranışlarındaki değişim incelendiğinde deney grubundaki öğrencilerin ilgi puan ortalamaları ile kontrol grubundaki öğrencilerin ilgi puanları karşılaştırıldığında anlamlı ve düşük düzeyde bir fark bulunmuştur ($t=2.38$ $p<.005$; $d=.47$). Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasına katılan öğrencilerin hoşlandıkları etkinliklerin farkında olma düzeylerinin, kontrol grubundaki öğrencilerinkinden daha yüksek olduğu

anlaşılmaktadır. Deney grubundaki öğrencilerin ilgi düzeylerinde gözlenen bu farklılıkların, ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulanmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu durumda, araştırmada denenen ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının, geleneksel rehberlik uygulamalarına göre daha etkili olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, araştırmadaki denence 1.3'ü desteklemektedir.

Tablo 2 incelendiğinde, deney ve kontrol grubunun denetim odağı puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır. ($t=.93$ $p>.005$; $d=.63$). Bu durumda, araştırmada denenen ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının, öğrencilerin yaşamlarında karşılaştıkları olaylara ilişkin içsel kontrollerine katkı sağlamadığı bulunmuştur. Bu bulgu, araştırmadaki denence 1.4'ü desteklememektedir.

Tablo 2'ye baktığımızda, deney ve kontrol grubunun anahtar figürler puan ortalamaları arasında anlamlı ve düşük düzeyde bir fark vardır ($t=2.33$ $p<.005$; $d=.37$). Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasına katılan öğrencilerin rol modellerini yani kime benzemek istediklerine ilişkin düzeylerinin, kontrol grubundaki öğrencilerinkinden daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Deney grubundaki öğrencilerin anahtar figürlere ilişkin puan düzeylerinde gözlenen bu farklılıkların, ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulanmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu durumda, araştırmada denenen ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının, geleneksel rehberlik uygulamalarına göre daha etkili olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, araştırmadaki denence 1.5'i desteklemektedir.

Tablo 2'de görüldüğü gibi, deney ve kontrol grubunun zaman perspektifi puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur ($t=1.10$ $p>.005$; $d=.13$). Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasına katılan öğrencilerin çocukların içinde buldukları anı geleceklerine nasıl yansıttıklarını içeren puan düzeylerine katkı sağlamadığı görülmektedir. Bu bulgu, araştırmadaki denence 1.6'yı desteklememektedir.

Tablo 2'ye baktığımızda, deney ve kontrol grubunun planlama puan ortalamaları arasında anlamlı ve düşük düzeyde bir fark vardır ($t=1.05$ $p<.005$; $d=.35$). Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasına katılan öğrencilerin geleceği planlamalarının önemine ilişkin puan düzeylerinin, kontrol grubundaki öğrencilerinkinden daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Deney grubundaki öğrencilerin planlamaya ilişkin puan düzeylerinde gözlenen bu farklılıkların, ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulanmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu durumda, araştırmada denenen ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının, geleneksel rehberlik uygulamalarına göre daha etkili olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, araştırmadaki denence 1.7'yi desteklemektedir.

Tablo 2'ye baktığımızda, deney ve kontrol grubunun benlik kavramı puan ortalamaları arasında anlamlı ve düşük düzeyde bir fark vardır ($t=2.28$ $p<.005$; $d=.41$). Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasına katılan öğrencilerin benlik bilgisinin farkındalığına ilişkin puan düzeylerinin, kontrol grubundaki öğrencilerinkinden daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Deney grubundaki öğrencilerin benlik bilgisinin ilişkin puan düzeylerinde gözlenen bu farklılıkların,

ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulanmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu durumda, araştırmada denenen ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının, geleneksel rehberlik uygulamalarına göre daha etkili olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, araştırmadaki denence 1.8'i desteklemektedir.

Yukarıdaki bulgular doğrultusunda, deney grubundaki öğrencilerin mesleki gelişim düzeylerini, ve bilgi, merak/araştırma, ilgiler, anahtar figürler, planlama ve benlik kavramı boyutlarındaki puanlarının kontrol grubundaki öğrencilerden anlamlı düzeyde yükseldiği görüşmüştür. Denetim odağı ve zaman perspektifi boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu bulgulara göre araştırmada denenen Ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının, ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin mesleki gelişim düzeylerini arttırmada etkili olduğu belirlenmiştir.

4.TARTIŞMA

Bu araştırmada ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının öğrencilerin kariyer gelişim düzeylerini arttırmada etkili olup olmayacağı incelenmiştir. Araştırmada denenen ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının içinde buldukları gelişim dönemine özgü mesleki gelişim görevlerini kazanmalarına yardımcı olmaya çalışılmıştır. Bireyin ideal bir mesleki kararı vermesi mesleki gelişimsel görevlerde ne derece başarılı olabileceklerine bağlıdır. Bu açıdan yaklaşıldığında ilköğretim dönemi öğrencilerin bir sonraki gelişimsel görevlerini etkileyecek mesleki gelişimsel görevleri kazanmalarına ilişkin olumlu bir inanç geliştirmelerinde kritik bir dönemdir. Bundan dolayı öğrencilerin çeşitli mesleki rehberlik etkinliklerine katılarak kendini sınama ve fark etmesi sağlanarak, sahip oldukları gizil güçlerini kullanıp sağlıklı bir şekilde kendi yetenek ve ilgilerine uygun bir meslek alanına yönelmelerine yardımcı olmaya çalışılmıştır.

Araştırma bulguları ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasına katılan öğrencilerin, bilgi, merak/araştırma, ilgiler, anahtar figürler, planlama ve benlik kavramı boyutlarında ön-test puanlarının, deneysel işlemin sonunda anlamlı düzeyde artış göstermiştir. Buna karşılık kontrol grubunun ön-test ve son-test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunurken zaman perspektifi ve denetim odağı boyutlarında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu da ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının, öğrencilerin genel olarak mesleki gelişim düzeylerini, dolayısıyla mesleki gelişimini, olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Bu araştırmanın sonuçları bilgisayar ve internetten yararlanarak geliştirilen kariyer müdahale sistemlerinin etkililiğinin sınındığı araştırmaların (Bozgeyikli ve Doğan, 2010; Fouad, Cotter ve Kantamneni, 2009; Fukuyama ve diğerleri; Garis ve Niles, 1990; Gati, Saka ve Krausz, 2001 ve Reese ve Miller ve 2006) sonuçları ile tutarlılık göstermektedir. Fukuyama ve diğerleri (1988) BMSR'nin mesleki karar verme yetkinliği üzerine etkisini araştırdıkları ve 177 kolej öğrencisi üzerine yaptıkları öntest-sontest kontrol gruplu araştırmada, BMRS'nin mesleki karar verme yetkinliğini deney grubunun lehine önemli ölçüde artırdığı sonucunu bulmuşlardır.

Bununla birlikte Garis ve Niles (1990) 112 kolej öğrencisi üzerinde yaptıkları kontrol gruplu öntest-sontest deneysel modele dayalı araştırmada BMRS'nin kariyer gelişimi ve kariyer karar verme yetkinliğini geliştirdiğini bulmuşlardır. Bu araştırmanın sonuçları sözü edilen araştırmanın sonuçları ile benzerlik taşımaktadır.

Gati ve diğerlerinin (2001) bilgisayarlı 3 kariyer rehberlik sisteminin ve kombinasyonlarının genç yetişkinlerin kariyer karar verme güçlüklerini azaltmada etkisinin incelendiği araştırmalarında deneklere uyguladıkları bilgisayarlı 3 kariyer rehberlik sisteminden deneklerin 10 kariyer karar verme güçlük kategorisinden 7'sinde azalma olduğunu bulmuşlardır. Gati ve diğerlerinin (2001) yapmış olduğu araştırmanın bulguları deneysel işlemin içeriği ve etkiliği açısından bu araştırmanın bulguları ile benzerlik taşımaktadır.

Ayrıca bu araştırmanın sonuçları etkisi sınanan deneysel işlemin içeriği açısından benzer olan Fouad ve diğerlerinin (2009) üniversite öğrencileri için 15 haftalık kariyer eğitimi kursunun kariyer karar verme güçlükleri toplam puanını azaltmada ve kariyer karar verme yetkinlik düzeylerini artırmada etkili buldukları araştırmanın sonuçlarını ile tutarlılık göstermektedir.

Bozgeyikli ve Doğan'ın (2010) ilköğretim öğrencilerinin kariyer karar verme yetkinliklerini artırmak amacıyla yapmış oldukları bilgisayar destekli grup rehberliği programının etkililiğinin sınıandığı araştırma bulguları bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Sözü edilen araştırma bulguları bilgisayar destekli kariyer grup rehberliğinin kariyer karar verme yetkinliğini artırmada etkili iken, sunulan bu araştırma bulguları ise kariyer gelişim düzeylerini genel olarak artırmada etkili olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlar Türkiye'de özellikle kariyer rehberliği ve danışmanlığı alanında internet ve bilgisayar destekli sistemlerin geliştirilerek etkililiğinin sınanmasını gerektirmektedir.

Bilgisayar ve internet destekli mesleki rehberlik uygulamasının kariyer grup rehberliği etkinlikleri içine entegre ederek psikolojik danışma ve diğer rehberlik çalışmalarıyla birlikte uygulanmasının (bireysel ya da grupla danışma; bireysel ya da grupla rehberlik etkinlikleri) geleneksel müdahale yöntemlerine göre daha etkili olduğu vurgulanmaktadır (Brown ve Krane, 2000; Glaize ve Myrick, 1984; Kapes ve diğerleri, 1989; Marin ve Splete, 1991; Niles ve Harris-Bowlsbey, 2005; Taber ve Luzzo, 1999; Watts, 1993).

Araştırmada zaman perspektifi boyutunda anlamlı bir azalmanın bulunmamasının nedeni zaman perspektifinin olgunlaşmaya bağlı olarak gelişen bir özellik olması ve ergenlik döneminin sonuna doğru kazanılması (Shaffer ve Kipp, 2007) gösterilebilir. Denetim odağı boyutunda anlamlı bir azalmanın bulunmaması ise denetim odağının kişisel bir özellik olduğu ve daha çok uzun süreli psikolojik danışma yardımı sonucunda değişebileceğinden (Perry, Liu ve Griffin, 2010). kaynaklandığı söylenebilir.

Bir kişinin sağlıklı meslek seğimi yapabilmesi için bulunduğu ęađın mesleki gelişim görevlerini tamamlamış olması bir diğer ifadeyle o dönemdeki mesleki olgunluğa erişmiş olması gerekmektedir. İlköğretim döneminin sonunda bulunan öğrencilerden beklenen mesleki gelişim görevleri, yetenek, ilgi, değer vb. gibi bireysel özelliklerini bilme, bunları mesleklerin veya gidebilecekleri okulların özellikleriyle karşılaştırma ve seğim yapmadır.

Bu araştırmada uygulanan ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasının iğeriğini hem bilgisayar ve internet hem de kağıt-kalem etkinlikleri bütünleştirilmiştir. Bunun yanı sıra eğitimsel seçenekleri genişletme, belli bir kariyeri hedefleme, başarılı olabilmek için kariyer engellerini belirleme ve bu engelleri analiz etme, plan yapma, istekleri erteleyebilme ile ilgili rehberlik etkinliklerine de yer verilmiştir. Bu araştırmanın sonuğlarının diğer araştırmalardan en önemli farkı öğrencilerin mesleki gelişim düzeylerini artırmada kendilerini daha geręekęi değerlendirmelerini, kendilerini ve mesleki araştırma davranışlarını güdüleyerek daha geręekęi olarak mesleki gelişim davranışlarını kazandırmaya yardımcı olmasıdır. Bunu yaparken, ğrenci-ğrenci, psikolojik danışman-danışan etkileşimine imkan tanıyan ve öğrencilerin en üst düzeyde işbirliği geręekleřtirdiđi, kendilerini güdüleyen, özdüzenleme yapmalarına ve zyetkinliklerini artırmaya yardımcı bir atmosfer oluşturan ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasından yararlanılmıştır.

Araştırmada etkililiği sınanan ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamasına katılan öğrencilerin geręekęi öz algısı geliştirmeleri, başta internet arağları olmak üzere ęevrelerinden bilgi toplama konusunda cesaretlendirilmeleri, bağımsız ve mantıklı karar verme becerileri geliştirmeleri gibi konular zamanda mesleki olgunluğun önemli birer ltddr. n ergenlik döneminde bulunan ergenlerin internet ve bilgisayar gibi arağlarla yoğun ilişkileri düşünüldüğünde bu arağların onların yeteneklerini, ilgilerini ve mesleki araştırma davranışına gdlemeleri ve mesleki gelişim görevlerini kazanmalarını kolaylaştırmada kullanılabilir. Bundan dolayı öğrencilerin içinde bulunduğu gelişimsel dönem ve kazanılması gereken mesleki davranışların niteliğini göz önünde bulundurarak ęeřitli etkileşime ve bireysel kullanıma dayalı mesleki rehberlik arağları geliştirilebilir. Bu uygulama aynı zamanda uygulayıcıya da (okul psikolojik danışmanı) sınıf rehberliği sürecini ekonomik, kontrollü, planlı şekilde yönetmesine, maksimum düzeyde tüm öğrencilerle etkileşime geğerek anında geri bildirim ve pekiştirme verebilmesine fırsat sunmuştur. Sağladığı bu avantajlardan dolayı bu tür arağların ve yöntemlerin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinden daha etkin ve verimli olarak yararlanılabilmesi için rehberlik ve psikolojik danışma alanında, özellikle mesleki rehberlik alanında ęeřitli uygulamaların geliştirilmesi önerilebilir. Ayrıca diğer gelişim dönemlerindeki mesleki gelişim görevlerinin kazanılmasında ve ęeřitli yaş gruplarında benzer arağların ve yöntemlerin etkililiğinin test edilmesi gerekmektedir. Son olarak ağ bağlantılı sınıf rehberliği uygulamaları sadece mesleki rehberlik alanında değil kişisel-sosyal ve eğitsel rehberlik alanındaki kazanımların daha kolay ve etkili kazanılmasında kullanılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Anderson, T., & Kanuka, H. (2003). *E-research: Methods, strategies, and issues*. Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Artino, A. R., & Stephens, J. M. (2006). Learning online: Motivated to self-regulate? *Academic Exchange Quarterly*, 10(4), 176-182.
- Artino, A. R., & Stephens, J. M. (2007, October). Motivation and self-regulation in online courses: A comparative analysis of undergraduate and graduate students. Paper presented at the annual meeting of the Association for Educational Communications and Technology, Anaheim, CA.
- Bransford, J., Goldman, S., & Pellegrino, S. (1991). Some thoughts about constructivism and instructional design. *Educational Technology*, 31(9), 16-18. Retrieved from <http://asianvu.com/bookstoread/etp/>
- Brown, S. D. ve Krane, N. E. (2000). Four (or five) sessions and a cloud of dust: Old assumptions and new observations about career counseling. In S. D. Brown & R. W. Lent (Eds.), *Handbook of counseling psychology* (pp. 740-766). New York: John Wiley.
- Bozgeyikli and Doğan (2010). The Effect Of Computer Assisted Career Group Guidance On The Self- Efficacy Levels Of Career Decision Making In Students *European Journal of Educational Studies* 2(2)
- Catherine Jones, Michael Connolly, Anthony Gear and Martin Read *Management Learning* 2006; 37; 377
- Cohen, J. (1992). A power primer. *Psychological Bulletin*, 112, 155-159.
- Fouad, N., Cotter, E.W., Neeta, K., (2009). The Effectiveness of a Career Decision-Making Course *Journal of Career Assessment*; 17; 338.
- Fukuyama, M. A., Probert, B. S., Neimeyer, G. J., Nevill, D. D. ve Metzler, A. E. (1988). Effects of DISCOVER on the career self-efficacy and decision making of undergraduates. *Career Development Quarterly*, 37, 56-62.
- Garis, J. W. ve Niles, S. G. (1990). The separate and combined effects of SIGI and DISCOVER and a career planning course for undecided university students. *Career Development Quarterly*, 38, 261-274.
- Gati, I., Saka, N. ve Krausz, M. (2001). "Should I use a computer-assisted career guidance system?" It depends on where your career decision-making difficulties lie. *British Journal of Guidance and Counseling*, 29, 301-321.
- Gati, I. ve Fassa, N. (1997). Evaluating computer-assisted career guidance systems: The role of career counselors. *Career Planning and Adult Development Journal*, 13, 63-75.
- Glaize, D. L. ve Myrick, R. D. (1984). Interpersonal groups or computers? A study of career maturity and career decidedness. *Vocational Guidance Quarterly*, 32, 168-176.
- Gottfredson, L. S. (1981). Circumscription and compromise: A developmental theory of occupational aspirations. *Journal of Counseling Psychology*, 28, 549-579.

- Johnston, J. A., Buescher, K. L. ve Heppner, M. J. (1988). Computerized career information and guidance systems: Caveat emptor. *Journal of Counseling and Development*, 67, 39-41.
- Kauffman, D. F. (2004). Self-regulated learning in Web-based environments: Instructional tools designed to facilitate cognitive strategies use, metacognitive processing, and motivational beliefs. *Journal of Educational Computer Research*, 31, 139-161.
- Kapes, J. T., Borman, C. A. ve Frazier, N. (1989). An evaluation of the SIGI and DISCOVER microcomputer-based career guidance systems. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 22, 126-136.
- Kuzgun, Y. (2006). *Meslek Rehberliği ve Danışmanlığına Giriş*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kuzgun, Y. Timur, B. ve Bozgeyikli, B. (2010). Bildemer, Bilgisayar Destekli Meslek Rehberliği Programının Geliştirilmesi. II. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Bilimsel Çalışmaları, Konya.
- Lent, R. W., Brown, S. D., & Hackett, G. (2002). Social cognitive career theory. In D. Brown (Ed.), *Career choice and development* (pp. 255-311). San Francisco: Jossey-Bass.
- Luzzo, D. A. ve Pierce, G. (1996). Effects of DISCOVER on the career maturity of middle school students. *Career Development Quarterly*, 45, 170-172.
- Marin, P. ve Splete, H. (1991). A comparison of the effect of two computer-based counseling inventions on the career decidedness of adults. *The Career Development Quarterly*, 39 (4), 360-71.
- Niles, S. G. ve Harris-Bowlsbey, J. (2005). *Career development interventions in the 21st century*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Oliver, L. W. ve Spokane, A. R. (1988). Career-intervention outcome: What contributes to client gain? *Journal of Counseling Psychology*, 35, 447-462.
- O'Malley, C., Suthers, D., Reimann, P., & Dimitracopoulou, A. (Eds.). (2009). *Computer supported collaborative learning practices – CSCL2009 conference proceedings*. Retrieved from <http://www.isls.org/csc12009/>
- Persico D., Pozzi.F. and Sarti L. (2010). *Monitoring collaborative activities in computer supported collaborative learning* Istituto per le Tecnologie Didattiche del Consiglio Nazionale delle Ricerche, Via de Marini, 6, 16149 Genova, Italy Taylor and Francis CDIE_A_472982.sgm
- Pozzi, F. (2009). Using collaborative techniques in virtual learning communities. *LNCS Lecture Notes in Computer Science*, 5794, 670–675. doi:10.1007/978-3-642-04636-0_66
- Perry, J.C., & Liu, X., & Griffin, G.C. (2010). The Career Locus of Control Scale: Further Evidence of Validity in the United States, *Journal of Career Development*, 37-4
- Reese, R. J., and Miller, C. D. (2006). Effectiveness of a university career development course on career decision-making self-efficacy. *Journal of Career Assessment*, 14, 252-266.

- Shaffer, David. R.& Kipp, K. (2007). *Developmental Psychology: Childhood and Adolescence*, 7.Ed. Wadsworth Publishing Company
- Super, D. E. (1990). A life-span, life-space approach to career development. In D. Brown, L. Brooks ve Associates (Fds.), *Career choice and development*, 2nd ed., pp. 197-261.
- Super, D.E. (1957). *The psychology of careers: An Introduction to vocational development*. New York: HarperandRow Publishers.
- Super, D. E. (1990). A life-span, life-space approach to career development. In D. Brown, L. Brooks ve Associates (Fds.), *Career choice and development*, 2nd ed., pp. 197-261.
- Taber, B. J. ve Luzzo, D. A. (1999). A comprehensive review of research evaluating the effectiveness of DISCOVER in promoting career development (ACT Research Report Series No. 99.3). Iowa City, IA: American College Testing.
- Watts, A. G. (1993). The politics and economics of computer-aided careers guidance systems. *British Journal of Guidance and Counseling*, 21, 175-187.
- Whiston, S. C., Sexton, T. L. ve Lasoff, D. L. (1998). Career-intervention outcomes: A replication and extension of Oliver and Spokane (1988). *Journal of Counseling Psychology*, 45, 150-165.

The Effect of Network Connected Classroom Guidance Application on 8th Grade Primary School Students Career Development

1. Introduction

Especially considering the educational conditions of our country, adolescence is a milestone in career development for students. The first years of adolescence which is called exploring and crystallizing period by Super, the first years of 14 – 24 years of age is the period when the person recognizes interests, abilities and values and develops a stable self-concept. During these years it is expected from young people that they address one or more career opportunities and crystallize their career decisions. Today's rapidly changing and increasingly complex business world made it as a mandatory to use computer and internet technology in career counseling and guidance. The use of computers and internet in educational environment is awarded guidance services also can be through computers and internet. Initially, developed computer programs provide information only about career and schools, while later a scale is applied to user where users can express their capabilities, interests, career values and the perception of other personality traits. With comparisons of the data of scale and the requirements of a wide variety of educational and vocational options, it started to give lists of options that may be suitable (Kuzgun, Bozgeyikli & Timur, 2010).

After that these kinds of programs let the person to interact with the computer for changing the answers to see what options that could be reached and in this way the system develops the decision making ability. Today by combining the possibilities of internet and computer technologies and such systems users motivate to research behavior, aroused curiosity and increased motivation. Because of these it is a unique tool in supporting career development especially for students in adolescence period.

In this study, these sort of systems are not used alone but is applied in networked class as classroom guidance. Networked classrooms offers opportunities as; projecting the desired users screen to the other users in real time, getting attention of the entire class to the topic being studied at the time, immediately receiving and giving feedback, providing maximum control, opportunity to peer assessment, increasing the motivation and cooperation for affording group interaction and group dynamics (Artino & Stephens, 2006, 2007; Catherine, Michael, Anthony & Martin, 2006; Kauffman, 2004).

1.1 The Aim of the Research

The aim of this study is to examine whether the implementation of networked classroom guidance to the students of primary 8th class has effect on students professional development levels.

In accordance with the overall purpose of the study the following hypotheses were tested;

1. Application of the network related guidance application increases the professional development levels of primary 8th class students.

1.1 The differences between the pretest posttest scores of students participating the networked classroom guidance is higher than the control group scores.

1.2 The differences between the pretest posttest in curiosity / explore of students participating the networked classroom guidance is higher than the control group scores.

1.3 The differences between the pretest posttest in interests of students participating the networked classroom guidance is higher than the control group scores.

1.4 The differences between the pretest posttest in locus of control of students participating the networked classroom guidance is higher than the control group scores.

1.5 The differences between the pretest posttest in key figures of students participating the networked classroom guidance is higher than the control group scores.

1.6 The differences between the pretest posttest in time perspective of students participating the networked classroom guidance is higher than the control group scores.

1.7 The differences between the pretest posttest in planning of students participating the networked classroom guidance is higher than the control group scores.

1.8 The differences between the pretest posttest in self-concept of students participating the networked classroom guidance is higher than the control group scores.

Research Design

This research which studied the application of networked classroom guidance to the primary 8th class students for searching the effect for development levels is an experimental study based on control group pretest posttest model.

In this research two sessions of 45 minutes per week is made with the experimental group for three weeks in total of 6 logs networked classroom guidance application.

Participants

This study was conducted on primary 8th class students (13 – 14 aged) of the academic year 2009 – 2010 second semester from the school of Kayseri Melikgazi İlçesi Ahmet Kirazgiller İlköğretim.

Career development inventory for children is used as pretest to the 120 students of 8th class of this school .

After application of pretest, experimental and control groups are created randomly among this 120 students.

Data Analysis

To test whether networked classroom guidance application has effect on students professional development, data were analyzed with the t test for independent groups.

In addition, obtained t value is interpreted according to Cohen (1992)'s 'd' index which is one of the effect size indexes.

For the interpretation of Cohen (1988) d certain cut off points are grouped as: effect size $d=.02$ 'small', $d=.05$ 'medium' and $d=.08$ 'big'.

Results

As shown in Table 2, there is a high and significant difference in average total scores between experimental and control groups ($t=2.30$, $p<.005$; $d=.80$).

After the procedure there is a higher increase in career development level by students who participate networked classroom guidance than control group.

As shown in table 2, specifically sub dimensions of CKGO, the experimental and control group information ($t=2.41$, $p<.005$; $d=.81$); curiosity / explore ($t=2.43$ $p<.005$; $d=.63$); interest ($t=2.38$ $p<.005$; $d=.47$) ; key figures ($t=2.33$ $p<.005$; $d=.37$); planning ($t=1.05$ $p<.005$; $d=.35$). self-concept ($t=2.28$ $p<.005$; $d=.41$) has significant difference. While no significant difference in locus of control ($t=.93$ $p>.005$; $d=.07$) and time perspective ($t=1.10$ $p>.005$; $d=.13$).

Discussion

The general results of the research shows that networked classroom guidance has a positive effect on professional development level of 8th class students, therefore also professional development.

The results of this study is consistent with the results of testing the effectiveness of career intervention research developed using computer and internet systems (Bozgeyikli & Doğan, 2010; Fouad, Cotter & Kantamneni, 2009; Fukuyama et al. ; Garis & Niles, 1990; Gati, Saka & Krausz, 2001; Reese & Miller 2006). In the study which Gati et. al. (2001) examined computerized 3 career guidance systems and its combinations for reducing the career decision making difficulties. Computerized 3 career guidance system applied to participants out of 10 career decision making difficulties categories there is a decrease in 7 of them. Research findings of Gati et. al. (2001) supports this research in content of experimental procedure and effectiveness.

The results of this study also support the results of the study of Fouad et. al. (2009) which studied reducing career making decision difficulties and increasing competencies of career decision making for university students for the 15 week course in career education.

The research findings of Bozgeyikli and Dogan (2010) in computer based group guidance programs effectiveness in increasing primary school students career decision making competencies supports the findings of this research.

The research findings of Bozgeyikli and Dogan (2010) is effective in increasing career decision making competencies of computer based group guidance, while this research is effective in increasing general career decision making levels.

In this study there is no significant reduction in time perspective this is because of the fact that time perspective is a feature due to mature and it is gained towards the end of adolescence (Shaffer and Kipp, 2007).

There is no significant reduction in locus of control this is because of the fact that it is a personal feature and it usually changes after a long term psychological counseling assistance.

The contents of applied networked classroom guidance is integrated both the computer and internet as well as paper-pencil activities in this study.

As shown in Table 2, the most striking result of this research is; in increasing professional development students assess themselves realistic, motivating themselves and their professional research behaviors more realistic which helps to bring the professional development behaviors.

Given the intense relationships of the adolescents access to and use of internet and computer, these tools can be used in motivating their talents, interests and professional research behaviour and facilitating to gain professional development tasks.